

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over:

- Geannoteerde agenda OJCS-Raad¹ van 15 februari 2018, brief Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 30-01-2018 (Kamerstuk 21 501-34, nr. 283);
- Verslag van de OJCS-Raad van 20 en 21 november 2017, brief Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 18-12-2017 (Kamerstuk 21 501-34, nr. 282);
- Kabinetsreactie op de mededeling van de Europese Commissie «De Europese identiteit versterken via onderwijs en cultuur» (COM (2017) 673), brief Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 11-12-2017 (Kamerstuk 22 112, nr. 2443).

De voorzitter van de commissie,
Tellegen

De adjunct-griffier van de commissie,
Bošnjaković

¹ OJCS-Raad: Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport Raad

Inhoud	blz.
I Vragen en opmerkingen fracties	2
• Algemeen	2
• Geannoteerde agenda OJCS-Raad van 15 februari 2018	2
• Verslag van OJCS-Raad van 20 en 21 november 2017	4
• Kabinetsreactie op de mededeling van de Europese Commissie «De Europese identiteit versterken via onderwijs en cultuur»	4
II Reactie van het kabinet	6

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Algemeen

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda en het verslag van de OJCS-Raad en willen nog enkele vragen stellen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige stukken. Zij hebben nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de OJCS-Raad van 15 februari 2018, het verslag van de OJCS-Raad van 20 en 21 november en de kabinetsreactie op de mededeling van de Europese Commissie «De Europese identiteit versterken via onderwijs en cultuur». De leden hebben hier nogal een fors aantal vragen en opmerkingen over.

Geannoteerde agenda OJCS-Raad van 15 februari 2018

De leden van de D66-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat het Bulgaarse voorzitterschap drie thema's voor het debat heeft uitgekozen waaronder een ambitieus digitaal actieplan voor het onderwijs. Kan het kabinet zich uitspreken in dit debat in de lijn van de bevindingen, toezeggingen en uitkomsten van het algemeen overleg ICT in het onderwijs en Leermiddelen (marktordening) van 31 januari 2018? Deze leden vragen het kabinet ook wanneer de Kamer een BNC-fiche over het «Digitaal Onderwijs Actieplan» ontvangt.

Voorts lezen de leden dat het kabinet zich wil inzetten voor de toegankelijkheid van de Erasmus+-programma's en dat er mogelijkheden zijn om het Erasmus+-programma te vergroten en te verbreden. Wordt de inzet van het kabinet om meer deelnemers uit het mbo² te bereiken voor dit programma? Is het kabinet bereid om jongerenorganisaties uit het mbo hierbij te betrekken, zo vragen de genoemde leden.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen waarom de inzet van het Nederlandse kabinet is om de toegankelijkheid van het Erasmus+-programma louter te bevorderen voor «lerenden». Het is ook mogelijk dat docenten gebruik maken van het Erasmus+-programma, zo merken deze leden op. Hoe staat het kabinet tegenover het gebruik van het Erasmus+-programma door docenten?

Daarnaast willen de leden benadrukken dat ook de bekendheid van het programma voor studenten uit het mbo, vo³ en po⁴, zoals eerder is

² mbo: middelbaar beroepsonderwijs

³ vo: voortgezet onderwijs

⁴ po: primair onderwijs

aangegeven in de review van het Erasmus+-programma, groter kan worden gemaakt, opdat ook studenten uit het mbo en leraren uit het vo en po gebruik kunnen maken van de Europese mobiliteit. Hoe gaat het kabinet deze doelgroep stimuleren om hiervan gebruik te maken, zo vragen deze leden.

De leden constateren dat de Nederlandse inzet gericht is op het wegnemen van belemmeringen voor mobiliteit, daarom vragen zij het kabinet hoe het is gesteld met de huidige mobiliteit van studenten. In welke landen worden diploma's wel erkend en in welke landen niet? Aangezien uitgaande mobiliteit van Nederlandse mobiliteit een uitdaging blijft, vragen de leden wat de Nederlandse inzet zal zijn ter bevordering van uitgaande mobiliteit.

De voornoemde leden zijn voorts benieuwd hoe het kabinet de conclusies en aanbevelingen van de Raad concreet gaat gebruiken in de aanpak van vraagstukken zoals kansengelijkheid en mediawijsheid.

De voornoemde leden zijn erg benieuwd naar de concrete beleidsplannen op het gebied van internationalisering van het mbo. Kan hierover spoedig meer informatie worden verschaft, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie merken op dat het kabinet inzet op het wegnemen van belemmeringen voor mobiliteit. In het kader hiervan ziet het kabinet de meerwaarde van wederzijdse diploma-erkenning ten bate van Europese mobiliteit. De leden vragen of de vergelijkbaarheid van diploma's in sommige gevallen wel mogelijk is. Hoe gaat het kabinet ervoor waken dat mensen zonder afdoende voorkennis toegang verkrijgen tot een bepaalde opleiding of arbeidsplaats? Welke eisen stelt het kabinet aan de wederzijdse erkenning van diploma's? Kan het kabinet dit toelichten?

Voorts vragen de genoemde leden hoe groot de kans is voor mensen uit het land van vestiging van de universiteit om toegang te verkrijgen tot de opleiding van hun wens, wanneer een verregaande acceptatie van diploma's ertoe kan leiden dat steeds meer internationale studenten toegang verkrijgen tot universiteiten in een ander land. Het kabinet geeft daarnaast aan dat de samenwerking in Beneluxverband op het gebied van wederzijdse erkenning van diploma's in het hoger onderwijs als goed voorbeeld kan dienen. Kan het kabinet verduidelijken waarom dit nu een goed voorbeeld is? Hoe ziet deze vorm van samenwerking in de praktijk eruit? Kan het kabinet voorzien in een reflectie op dit samenwerkingsverband? De leden willen graag weten wat er goed gaat, maar ook wat er fout gaat in dit verband. Kan het kabinet dit toelichten?

Tevens merken deze leden op dat het kabinet inzet op het aanmoedigen van samenwerking en partnerschappen tussen hoger onderwijsinstellingen in Europa. In dat kader zal Nederland wijzen op een zo goed mogelijk gebruik van alle instrumenten die beschikbaar zijn op EU⁵-niveau om bottom-up initiatieven van universitaire netwerken te ondersteunen. Hoe ziet het kabinet deze samenwerking en partnerschappen concreet voor zich? Heeft het kabinet voorbeelden van samenwerking en partnerschappen die al tot stand zijn gebracht? Kan het kabinet toelichten wat er goed en fout gaat in deze samenwerking en partnerschappen? Welke instrumenten die beschikbaar zijn op EU-niveau heeft de voorkeur van het kabinet? Kan het kabinet toelichten waarom zij kiest voor deze instrumenten? Kan het kabinet hier toezeggen dat partnerschappen en samenwerking altijd bottom-up moeten worden georganiseerd, en niet actief gestimuleerd of afgedwongen zullen worden door de Europese Commissie, zo vragen de leden.

⁵ EU: Europese Unie

Verslag OJCS-Raad van 20 en 21 november 2017

De leden van de GroenLinks-fractie willen graag weten ten koste van welke fondsen het Europees Solidariteitskorps zal worden gefinancierd. De leden willen benadrukken dat dit niet ten koste moet gaan van Horizon2020 en Erasmus.

Kabinetsreactie op de mededeling van de Europese Commissie «De Europese identiteit versterken via onderwijs en cultuur»

De leden van de GroenLinks-fractie zijn het eens met de constatering dat het mbo onderbelicht is in de voorstellen in deze visiebrief, maar hoe gaat het kabinet hier iets aan doen? Heeft het kabinet zelf concrete voorstellen? Voorts vragen deze leden waarom het kabinet ervoor heeft gekozen om niet mee te doen aan de volgende pilot van de Europese studentenkaart. De leden constateren dat het kabinet positief tegenover de leergemeenschap e-Twinning. Deze leden vragen hoeveel Nederlandse docenten gebruik maken van het e-Twinning netwerk en hoe zij dit ervaren. Is het nodig om de bekendheid hiervan in de Nederland te vergroten, zo vragen deze leden,

Gezien dat de Commissie wijst op een bedreiging van kwalitatieve journalistiek, zijn de leden benieuwd naar het Nederlandse standpunt ten opzichte van het project «EU versus disinformation». Is het Nederlandse kabinet het met deze leden eens dat het niet aan overheden is om te bepalen wat nepnieuws is, zo vragen de leden.

De leden van de SP-fractie zijn het met het kabinet eens dat er een goede onderbouwing mist voor een proefproject met de Europese Studentenkaart. Welk probleem denkt de Commissie hiermee op te lossen? De Commissie wil met deze Studentenkaart grensoverschrijdende mobiliteit bevorderen. Wat bedoelt de Commissie met grensoverschrijdende mobiliteit? Gaat het hier om studenten gratis met de trein door Europa te laten reizen, of gaat het slechts om een museumbezoek, theater of welke culturele activiteit dan ook binnen Europa? Kan het kabinet dit toelichten? Voorts merken de leden op dat de Commissie als maatregel extra ondersteuning aan mobiele leerkrachten via het e-Twinning netwerk suggereert. Wat is het e-Twinning netwerk? Wat wordt er daarnaast bedoeld met mobiele leerkrachten? Wat is de mening van het kabinet hierover? Welke innovatie en technologieën zouden volgens het kabinet direct bijdragen aan beter onderwijs? Heeft de Commissie hier opvattingen over? Digitale colleges kunnen volgens de leden nooit een vervanging zijn van direct contact met docenten en studiegenoten. Heeft het kabinet inzicht in de voor- en nadelen van digitale colleges? Zo ja, kan het kabinet dit toelichten? De uitwisseling van kennis is gebaat bij direct contact, wat door digitale colleges minder mogelijk wordt gemaakt. Is het kabinet het hier mee eens en kan zij dit toelichten?

Tevens vragen de leden hoe de terechte constatering van het kabinet, dat harmonisatie van onderwijs ver buiten de beleidsruimte van de Commissie valt, zich verhoudt tot de vergezichten van de commissie over het vormgeven van één onderwijsruimte binnen de Europese Unie in 2025. Is de Commissie van mening dat het subsidiariteitsbeginsel leidend moet zijn?

De leden lezen dat er gewerkt wordt aan een programma om de Europese identiteit te versterken. Kan het kabinet toelichten wat deze Europese identiteit precies is en hoe deze is vastgesteld? Immers, wanneer er sprake is van een eventuele versterking, is klaarblijkelijk al duidelijk dat deze identiteit bestaat, en daarnaast, dat het een nastrevenswaardig politiek doel is om deze te versterken.

Al eerder hebben deze leden hun ongenoegen geuit over de financiering van Europese politieke partijen waar de subsidie niet bedoeld zou zijn om

de zaken van «anti-Europese extremisten te vullen», volgens Jean-Claude Juncker. De leden hebben daar al genoemd dat zij de invulling van die «Europese waarden» een politieke overweging is. Is het kabinet het eens dat ook de invulling van de Europese identiteit een zekere politieke invulling is? Is het kabinet het met de leden eens dat de Europese inmenging hier ongewenst is en dat het niet aan de Europese Commissie is om deze Europese waarden of identiteit aan inwoners op te dringen? In hoeverre ziet het kabinet ook dat dit gevoel van Europese identiteit niet aansluit op de belevingswereld van mensen? De genoemde leden lezen dat het kabinet «aarzelingen» heeft; deze leden vragen waarom het kabinet niet überhaupt van mening is dat dit geen Europese aangelegenheid is. Zijn de huidige problemen in het pensioenfonds van het Europees parlement – waar nauwelijks bij gestort wordt, maar waar parlementariërs wel aanspraak op doen – ook een gevolg van deze Europese waarden? Hoe nastrevenswaardig vindt het kabinet dit gedrag? Verder lezen de leden dat de bedreiging van nepnieuws een zorg is van de Europese Commissie. De genoemde leden delen de zorg dat kwalitatieve (onderzoeks-)journalistiek onder druk staat en zien ook dat de publieke omroep steeds verder onder druk komt te staan. Het is echter, volgens deze leden, een nationale afweging om te zorgen dat een publieke omroep meer ruimte en middelen krijgt om hun werk goed te kunnen doen. De leden constateren dat dit kabinet, door al vrij snel een geconstateerd tekort van 60 miljoen euro af te wentelen op de publieke omroep, een valse start heeft gemaakt op dat terrein.

Voorts vragen deze leden of het kabinet de stellige overtuiging van deze leden deelt dat het niet aan overheden is om journalistiek kwalitatief te beoordelen en te voorzien van een kwalificatie zoals nu gebeurt met «EU vs Disinfo». Hoe verhouden eerdere uitlatingen van «EU vs Disinfo» over dat zij zelf niet de pers te woord staan, zich tot een verklaring die zij aan de pers hebben gedaan, waarin zij stellen dat eerdere aanmerkingen als nepnieuws abusievelijk ontstaan zijn door vertaalfouten? Hoe verklaart het kabinet dan dat aanvankelijk berichten zoals die bijvoorbeeld op TPO verschenen, voorzien werden van een inhoudelijke onderbouwing, waarom dit nepnieuws was. Is het kabinet het niet met de leden eens dat dit zich moeilijk lijkt te verhouden tot de eerdere stellingname dat deze foute stempels veroorzaakt werden door een vertaalfout? Wat zegt dit over de eerdere uitlatingen vanuit Brussel, namelijk dat er afdoende mensen met Nederlandse taalvaardigheden in het team van «EU vs Disinfo» zitten? Waren die mensen aanwezig toen de Nederlandse artikelen beoordeeld werden? Deelt het kabinet de indruk van de leden dat dit bureau wel een disproportionele aandacht voor Oekraïne heeft? Zou het kabinet deze aandacht kunnen verklaren? Denkt het kabinet dat het versterken van een bureau dat zich tot nu toe vooral onderscheiden heeft door matige analyses, desinformatie, gebrekkig PR-beleid en twijfelachtige verklaringen naar buiten toe over het eigen falen, misschien niet versterkt, maar opgedoekt dient te worden?

Tot slot vragen de genoemde leden of het kabinet ook ziet dat het van veel groter belang is om goede journalistiekopleidingen te hebben en ervoor te zorgen dat er ruimte is op (publieke) netten voor goede journalistieke onderzoeksprogramma's en nieuwe initiatieven een eerlijkere kans te geven door de btw op digitale nieuwsproducten te verlagen, iets dat hetzelfde Europa nog steeds tegenhoudt. Ziet het kabinet ook de hypocrisie hiervan in? De genoemde leden lezen dat het kabinet «EU vs Disinfo» juist wil versterken en dat het kabinet deze site juist heeft geprezen, ondanks hun aantoonbare fouten. Vindt het kabinet werkelijk het een taak van de overheid om zich te bemoeien met onafhankelijke journalistieke platformen? Zo ja, waar houdt deze bemoeienis dan op? Delen zij niet de mening dat het erg schadelijk is voor het aanzien van de genoemde websites wanneer een Europees instituut ze ten onrechte beschuldigd van nepnieuws? Waarom deze kwalificatie niet overlaten aan

onafhankelijke journalisten en eventueel technologiebedrijven, zo vragen deze leden.

II Reactie van het kabinet